RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1902. Första Kammaren. N:o 6.

Lördagen den 1 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr statsrådet *Odelberg* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående försäljning af en under indragna hospitalshemmanen Bolsbyn n:is 1, 2 och 3 i Upsala län lydande lägenhet;

2:o) angående försäljning af vissa till kronoparken Tönnersjöheden i Hallands län hörande inegoområden;

3:o) angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva;

4:o) angående upplåtelse under eganderätt till Sorsele kommun af viss del utaf ett vid afvittringen inom Sorsele socken till kyrkostad afsatt område;

5:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter muraren A. Österbergs från Södertelje hustru Anna Elisabeth Österberg, född Larsdotter;

6:o) med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 16 och 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; samt

7:o) med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 12 och 41 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Justerades protokollen för den 24 och 25 nästlidne januari.

Företogs val af fem ledamöter i kammarens tillfälliga utskott, till hvars behandling hänvisats herr Åkermans motion, n:o 4; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

herr Björklund ..... med 69 röster,
» Fröberg ..... » 69 »
» von Oelreich ..... » 69 »
» Stephens ..... » 69 »
» Åkerman ..... » 69 » .

Företogs val af två suppleanter i kammarens nu tillsatta, tillfälliga utskott; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

friherre De Geer ..... med 55 röster,
herr Ros ..... » 52 » .

Föredrogs och lades till handlingarna lagutskottets den 29 nästlidne månad bordlagda utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning.

Upplästes en inkommen skrifvelse af följande lydelse:

Till Riksdagens Första Kammare.

Då min sjukdom ej torde medgifva mig att så snart, som jag hoppats, åter kunna deltaga i riksdagsarbetet, får jag vördsamt afsäga mig det uppdrag att vara ledamot i bankoutskottet, hvarmed kammaren behagat hedra mig.

Stockholm den 30 januari 1902.

F. A. Boström.

På gjord proposition beslöt kammaren befria herr Boström från uppdraget att vara ledamot i bankoutskottet.

Herr talmannen yttrade derefter, att han finge föreslå, det kammaren ville besluta att vid det sammanträde, som komme att hållas nästa onsdag, företaga val af en ledamot i bankoutskottet efter herr Boström.

Detta förslag antogs.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, under sammanträdet aflemnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående försäljning af en under indragna hospitalshemmanen Bolsbyn n:is 1, 2 och 3 i Upsala län lydande lägenhet;

2:o) angående försäljning af vissa till kronoparken Tönnersjöheden i Hallands län hörande inegoområden;

3:o) angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva;

4:o) angående upplåtelse under eganderätt till Sorsele kommun af viss del utaf ett vid afvittringen inom Sorsele socken till kyrkostad afsatt område; samt

5:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter muraren A. Österbergs från Södertelje hustru Anna Elisabeth Österberg, född Larsdotter.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, under dagen aflemnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 16 och 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; samt

2:o) med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 12 och 41 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades

herr	*Tillberg*	under	14	dagar	fr. o. m.	denna	dag,		
»	*v. Möller*	»	14	»	»	den 2	innevarande	månad,	
»	*Dieden*	»	14	»	från	» 3	»	»	,
»	*Söderberg*	»	14	»	»	» 4	»	»	,
»	*Persson*	»	14	»	fr. o. m.	» 5	»	»	,
»	*Apelstam*	»	3	veckor	från	» 4	»	»	.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 12,30 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 4 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollen för den 27 nästlidne månad.

Upplästes ett inkommet läkareintyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare, ryttmästaren m. m. *K. Bohnstedt,* är sängliggande sjuk af influensa, intygas. Stockholm den 4 februari 1902.

F. Westermark,
med. doktor.

Anmäldes och bordlades statsutskottets memorial:

n:o 13, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr A. F. Liljeholm väckt motion;

n:o 14, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herrar F. Berg i Stockholm och E. Hammarlund väckt motion;

n:o 15, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr A. Petersson i Påboda m. fl. väckt motion; och

n:o 16, med anledning af remiss från kamrarne af motioner angående inrättande af statslotteri; äfvensom

lagutskottets memorial n:o 2, i anledning af Andra Kammarens remiss af herr Sjövalls motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förslag till en saccharinlag.

Herr talmannen anförde, att han efter öfverenskommelse med herr talmannen i Andra Kammaren finge hemställa, det Första Kammaren ville besluta, att vid det sammanträde, som komme att hållas lördagen den 8 innevarande månad, skulle företagas val af dels valmän jemte suppleanter för utseende af Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare, dels revisorer och revisorssuppleanter för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, dels ock valmän och suppleanter för utseende af revisorer och revisorssuppleanter för granskning af riksbankens afdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning.

Denna hemställan bifölls.

Herr *Trygger* afgaf en motion, n:o 27, angående skrifvelse till Konungen i fråga om afskaffande af de s. k. förberedande examina såsom vilkor för rätten att aflägga juridiska examina.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Bergendahl* från morgondagen till och med den 15 innevarande februari.

Kammaren åtskildes kl. 2,42 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 5 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 1,30 e. m.

Justerades protokollet för den 29 nästlidne januari.

Herr statsrådet *Hammarskjöld* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken m. m.; och

2:o) med förslag till lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft egande utslag.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtande n:o 3, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 15, 18, 19 och 33 §§ i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

Företogs val af en ledamot i bankoutskottet efter herr Boström, Filip; och befans, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedd

herr Boström, E. G. ..... med 70 röster.

Vid föredragning af herr *Tryggers* under gårdagen afgifna och då bordlagda motion, n:o 27, i fråga om afskaffande af de s. k. förberedande examina såsom vilkor för rätten att aflägga juridiska examina, hänvisades denna motion till ett tillfälligt utskott.

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas.

Föredrogs statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 13, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr A. F. Liljeholm väckt motion.

Friherre Åkerhielm: På grund af de åsigter, som gjort sig gällande i talmanskonferensen, får jag hemställa, att kammaren, med förklarande att den nu föreliggande motionen bör af statsutskottet behandlas, måtte lägga statsutskottets memorial till handlingarna.

Herr Törnebladh: Det är ju ganska betänkligt att i en sådan fråga som denna uppträda i strid med talmanskonferensens åsigter, men jag får väl våga försöket och bemöda mig att bjuda skäl för den åsigt, som statsutskottet har omfattat, såsom herrarne finna, utan någon reservation.

Frågan om remiss till ständigt eller tillfälligt utskott af vissa motioner, som ligga på gränsen mellan områdena för dessa olika slags utskott, är ganska svår — det erkännes villigt. Den har också varit behandlad olika vid olika tillfällen eller — om jag så får säga — under olika perioder.

Till en början fäste man sig egentligen vid att motionen gick ut på en skrifvelse till Kongl. Maj:t. Jag erkänner mycket gerna, att denna uppfattning i och för sig kanske är något för formalistisk, men jag vågar å andra sidan bestämdt förneka, att den uppfattning, som särskildt gaf sig uttryck under diskussionen i Andra Kammaren 1898 vid remiss af herr Zakrissons motion, är mera — jag vågar åtminstone förneka, att den är *mycket* mera — grundad. Det var nemligen då, som man med mycken styrka gjorde gällande, att det vore innehållet och naturen af en motion, som skulle vara afgörande. Ja, men med uttrycket »innehållet och naturen af en motion» är icke frågan afgjord. Ty det gäller då att undersöka, hvad »innehållet och naturen af en motion» är, och om det skulle vara — såsom då af en talare, den som började diskussionen, framhölls — så, att, om den fråga, som låge till grund för motionen, varit behandlad af ständigt utskott, så skulle också motionen höra till ständigt utskotts behandling, ja, hvart kommer man då? Det finnes väl knappt någon fråga, i hvilken en motion blifvit väckt, som icke förut under andra förutsättningar varit behandlad af ständigt utskott, vare sig stats- eller lagutskottet.

Lika litet afseende förtjenar det påstående, som man understundom hör och som gaf sig uttryck i ett tillfälligt utskotts utlåtande för ett par riksdagar sedan, att nemligen den omständigheten, att motionen kan i en framtid föranleda en statsutgift, skall vara afgörande för att motionen skall gå till statsutskottet.

Såsom en profkarta på huru sådana motioner, som ligga på gränsen, blifvit behandlade, skall jag taga mig friheten omtala

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas. (Forts.)

för kammaren, huru det gick till vid 1898 års riksdag, då just denna motion af herr Zakrisson af kammaren förklarades skola blifva qvar i statsutskottet, antagligen mest på den grund, att det gälde en till siffran bestämd summa, nemligen 100 kronor, som under vissa förutsättningar skulle utgå af statsmedel. Man finner då, att en så omfattande fråga som den om allmän pensionering gått till tillfälligt utskott. Man finner vidare, att frågan om utvidgning af undervisningen i välskrifning genom anslående af särskilda timmar för denna undervisning vid läroverken gått till tillfälligt utskott. Man finner, att frågan om vidtagande af åtgärder för hästafvelns befrämjande genom länsveterinärväsendets omorganisation gått till tillfälligt utskott. Man finner, att motionen om ålderdomsunderstöd åt barnmorskor gått till tillfälligt utskott. Man finner, att motionen om åtgärder för hämmande af smittosamma husdjurssjukdomars spridande i den rigtning, att enskilde hölles skadeslösa i högre grad än förut, gått till tillfälligt utskott, oaktadt alldeles tydligt i motionen angafs, att densamma kunde föranleda en statsutgift. Man finner, att motionen om inrättande af ett sex-klassigt försökskläroverk först skickats till tillfälligt utskott, sedermera af det tillfälliga utskottet — vare sig med eller mot grundlagen — återlemnats, men slutligen af Andra Kammaren återremitterats till det tillfälliga utskottet.

Behandlingen af alla dessa motioner visar tydligt, att när det är fråga om en förberedande utredning och icke om framläggande af förslag till en bestämd statsutgift, så anser man det vara bättre, att denna utredning sker genom ett tillfälligt utskott, som för det första har bättre tid än ett ständigt och för det andra icke är bundet af utgiftsfrågan, utan kan se på saken i och för sig, då således utgiftsfrågan blir en senare fråga, i händelse regeringen kommer fram med ett förslag, hvilket ju icke är säkert.

Jag tror således, att det för motionen sjelf är fördelaktigare att blifva behandlad af tillfälligt utskott och att det för statsutskottet är fördelaktigare att icke få till sig hänvisade en mängd motioner, som icke gå ut på någonting annat än opinionsyttringar, hvilka ligga utanför dess egentliga område. Då händer nemligen ett af två: antingen sysselsätter sig utskottet för mycket med dessa motioner, hvilka således inkräkta på den nödiga, åt dess lagliga område anslagna tiden, eller också affärdar utskottet det hela med några rader.

Således är det bättre både för motionernas vederbörliga behandling och för de ständiga utskottens tid och verksamhet, om man icke för mycket afknappar på området för de tillfälliga utskottens verksamhet.

Hvad nu särskildt denna motion beträffar, så är det ju alldeles påtagligt, att löne- och pensionsvilkoren äro nummer två, äro ett korollarium till kompetensvilkoren, hvilka kunna bättre

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas.

behandlas af ett tillfälligt utskott än af ett ständigt, hvars hufvudsakliga uppgift är att taga hänsyn till löne- och pensionsfrågor, men icke att sysselsätta sig med kompetensvilkor.

Jag anhåller om bifall till statsutskottets hemställan, att motionen måtte få återlemnas till kammaren.

(Forts.)

Friherre Åkerhielm: Det förhåller sig nog så, att praxis i fråga om remiss af motioner med sådant innehåll som den nu föreliggande varit ganska vacklande. Men åtminstone på sista tiden har den praxis mer och mer gjort sig gällande, att man bedömt frågan icke med hänsyn till huruvida motionen afsett en framställning till Kongl. Maj:t, utan med hänsyn till frågans innebörd. Det är nog så, som den siste talaren nämnde, att man förfarit olika vid olika tillfällen; men liksom han gaf åtskilliga exempel på att sådana motioner gått till tillfälligt utskott, så kan man ock framdraga många exempel på att de hänvisats till ständigt utskott. Hvad den föreliggande motionen beträffar, är det nog icke alldeles så, att kompetensfrågan är den hufvudsakliga delen och löne- och pensionsfrågan ett korollarium af denna. Motionären har önskat, att seminarierna måtte blifva försedda med bättre lärarekrafter, och i afseende å nuvarande anordningar anmärkt, dels att lärarne på grund af den höga pensionsåldern blifva för gamla, dels att de, när de tillträda sina platser, äro för unga och hafva för ringa erfarenhet. För afhjelpande af den senare olägenheten är det som motionären föreslår vissa kompetensvilkor. Motionen sönderfaller således i två delar. Den ena är frågan om förbättrade pensionsförhållanden för seminarielärarne, hvilken del af motionen är framlagd utan något slags förutsättningar.

Den andra är frågan om förbättrade löner, hvilken är ställd i samband med frågan om förändrade kompetensvilkor. Det förefaller mig, som om det skulle ligga bra nära till hands, att åtminstone den förra frågan skulle behandlas af statsutskottet, och man kan väl icke gerna skilja de båda sakerna åt.

Jag ber att få vidhålla det yrkande, som jag nyss framstälde.

Herr Billing: Såsom ordförande å andra utgiftsafdelningen, på hvilkens förslag statsutskottet beslutat såsom här nu föreligger i dess memorial, ber jag att få säga några ord.

Den föregående diskussionen har visat — hvad som ju för alla kammarens ledamöter förut varit tillräckligt bekant — att praxis inom Riksdagen och särskildt inom Första Kammaren i fråga om remiss af sådana förslag som det här föreliggande har varit vacklande. Man kan både för en remiss till tillfälligt utskott och för en remiss till statsutskottet anföra prejudikat. Således synes det mig, som om man i detta afseende kunde med hvarandra vara ungefär qvitt. Då beror det på — och det är

väl hufvudpunkten i denna fråga — hvad som är hufvudsaken i den föreliggande motionen. Det synes mig, som om den siste talaren verkligen icke lyckats visa, att frågan om löne- och pensionsvilkoren är hufvudsaken, utan att herr Törnebladh otvifvelaktigt har rätt, då han säger, att frågan om löne- och pensionsvilkoren är ett korollarium af frågan om kompetensvilkoren. Herr Liljeholms motion går ut på att man skall höja seminarieadjunkternas kompetensvilkor så, att de skulle komma att i Sverige stå på samma linie som till exempel i Finland, der man af dem fordrar lektorskompetens och således också gifver dem lektorsställning i afseende å löneförmåner. Det kan icke sättas i fråga, att löne- och pensionsvilkoren för seminarieadjunkterna skulle ändras utan att deras kompetensvilkor samtidigt ändrades, och det synes mig derför alldeles odisputabelt, att kompetensfrågan är hufvudfrågan. Då hemställer jag till herrarne, om det kan vara rigtigt eller öfverensstämmande med praxis, att man till statsutskottet skulle öfverlemna pröfningen af en fråga, hvars afgörande icke tillhör Riksdagen, utan tillhör Kongl. Maj:ts administrativa lagstiftning. Det är Kongl. Maj:t, som bestämmer kompetensvilkoren för lärare vid seminarierna, och det kan således aldrig blifva en riksdagsfråga, så vida man icke vill från Kongl. Maj:t taga prerogativet att bestämma kompetensvilkor. För min del är jag mycket mån om att Riksdagen ej blandar sig i den saken, utan låter Kongl. Maj:t här blifva vid den makt, som han hittills alltid haft. Är det så, att kompetensfrågan är det principiella eller hufvudsaken i denna motion, synes det mig derför vara alldeles tydligt, att den ej bör öfverlemnas till statsutskottet, utan till tillfälligt utskott.

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas. (Forts.)

Om det nu dock är några af herrarne, som anse saken vara tvifvelaktig — längre lär väl ingen kunna komma i sitt påstående, när han yrkar remiss till statsutskottet — om man således kan göra hvilket som helst utan att på något sätt försynda sig mot våra grundlagar, då kommer lämplighetsfrågan i sigte, och då ber jag att få fästa uppmärksamheten på huru olämpligt och alltigenom opraktiskt det är att hänvisa en sådan fråga som denna till statsutskottet. Jag frågar herrarne, som hafva reda på statsutskottets och särskildt andra utgiftsafdelningens arbete, huru denna afdelning och statsutskottet skulle kunna utföra en utredning, som skulle kunna motivera ett beslut angående seminarielärarnes kompetens. Det är för statsutskottet omöjligt att göra detta. Dertill fordras allehanda undersökningar, som statsutskottet omöjligt kan medhinna. Nu vet jag väl, att man mången gång lägger på statsutskottet hvad det ej kan medhinna, och derom är ej något att säga, då det sker på grund af lag; men hvarför skall man lägga på statsutskottet sådana saker, som det ej kan medhinna, då lag ej bjuder det? Detta synes mig orimligt. Det förekommer mig, som om Riksdagen i allmänhet

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas. (Forts.)

icke bör gå i rigtning af att samla alla möjliga slags frågor i statsutskottet, att således förlägga allt mera och mera af Riksdagens arbete och i viss mån äfven Riksdagens makt i detta utskott. Det är väl vigtigare, att man fördelar arbetet någorlunda efter de arbetskrafter, som på ena eller andra hållet finnas.

Alltså: då grundlag icke bjuder, att detta ärende skall remitteras till statsutskottet, då hufvudsaken i motionen är kompetensfrågan, då under sådana förhållanden det är tillåtet och från alla synpunkter lämpligt, att denna fråga icke remitteras till statsutskottet, utan till tillfälligt utskott, anhåller jag att få yrka bifall till statsutskottets hemställan.

Hans excellens friherre von Essen: Det var särskildt den senare afdelningen af hvad den föregående talaren yttrade, som framkallade mig. Då jag har haft den förmånen att i aderton års tid få sitta på andra utgiftsafdelningen, torde det tillåtas mig att fälla ett omdöme om dess kompetens att behandla dylika frågor. Herr Törnebladh har under flera år varit medlem af statsutskottet, och den siste talaren har i åtskilliga år varit andra afdelningens ordförande. Att dessa båda ega inblick i sådana särskilda ämnen, som denna motion angår, tillåter sig väl ingen betvifla, och att de öfriga medlemmarne i samma afdelning äro hemmastadda i att bedöma sådana frågor angående aflönings- och pensionsförmåner, som i den föreliggande motionen afses, är också gifvet. De äro det säkerligen mycket mera, än man kan förutse, att ett tillfälligt utskott skall vara, då man icke kan veta, om det tillfälliga utskott, till hvilket ärendet skulle komma, har för dess behandling lämplig sammansättning. Med afseende å frågan om kompetens och möjlighet att bedöma dylika frågor tillåter jag mig derför uttala, att, just om andra utgiftsafdelningen får behandla ärendet, Riksdagen har större trygghet för att dess olika sidor skola blifva vederbörligen skärskådade. Och efter som den föregående talaren framhöll, att det är nödvändigt att Kongl. Maj:t behåller kompetensfrågan, så vill jag å min sida erinra, att det ju i allt fall också är af vigt, att Riksdagen får från kompetent håll en utredning rörande aflöningsfrågan, som för Riksdagen spelar den största rollen, och då måste det väl anses lämpligt, att ärendet behandlas på det utskott, der aflöningsfrågor i allmänhet behandlas.

Den föregående talaren hade den välviljan att erkänna, hvad jag äfven anser, att man i denna sak kan göra hvilket man vill utan att vara bunden af föregående praxis. Jag mins ganska väl, att det under många år begagnades och hölls strängt på att motioner, hvari hemställdes om skrifvelser till Kongl. Maj:t, skickades till tillfälliga utskott. Man hittade emellertid på att tillägga en hemställan om anslag på t. ex. 2,000 eller 3,000 kronor till den utredning, som Kongl. Maj:t skulle göra på Riksdagens

begäran, och med hänsyn till de vidhängda anslagsfrågorna gingo dylika motioner i åtskilliga år till statsutskottet. Sedan har man fortsatt i den rigtning, som talmanskonferensen föreslår med afseende å denna motion, att utan hänsyn till ett vidhängdt anslag en motion af ifrågavarande art skulle remitteras till statsutskottet, emedan för Riksdagen aflöningsfrågan vore hufvudsak. Det har också nämnts såväl af den näst föregående talaren som af den siste talaren, att man icke kan anses bunden i detta fall af någon grundlagsbestämmelse, som efter ordalydelsen föreskrifver det ena eller det andra, och att många gånger förut motioner remitterats så, som talmanskonferensen nu föreslagit med afseende å denna. Det är för öfrigt från Andra Kammarens sida, som vägen banats för ett sådant tillvägagångssätt.

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas. (Forts.

För min del tror jag, att frågan vinner på den af talmanskonferensen förordade behandlingen, och jag tillåter mig att yrka bifall till hvad som är föreslaget af den förste talaren.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande föreliggande memorial yrkats, dels att utskottets hemställan skulle bifallas, dels ock, af friherre *Åkerhielm*, att memorialet skulle läggas till handlingarna med förklarande, att ifrågavarande motion borde af statsutskottet behandlas.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till friherre Åkerhielms yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad statsutskottet hemstält i sitt memorial n:o 13, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, lägges memorialet till handlingarna med förklarande, att ifrågavarande motion bör af statsutskottet behandlas.

Vid slutet af den häröfver anstälda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 46;
Nej — 28.

Om återlemnande från statsutskottet af en dit hänvisad motion.

Föredrogs statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 14, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herrar F. Berg i Stockholm och E. Hammarlund väckt motion.

Friherre Åkerhielm: I öfverensstämmelse med den uppfattning, som gjort sig gällande i denna fråga i talmanskonferensen, anser jag mig skyldig att, oaktadt jag tager för gifvet, att kammaren efter utgången af den nyss hållna voteringen icke kommer att bifalla mitt yrkande, dock göra den hemställan, att kammaren, med förklarande att den föreliggande motionen bör behandlas af statsutskottet, måtte lägga utskottets memorial till handlingarna.

Herr Törnebladh: Utan att vilja vidare förlänga diskussionen, ber jag att få anhålla, att kammaren måtte godkänna statsutskottets hemställan. Det synes mig vara samma skäl talande här som i förra fallet.

Herr von Ehrenheim: I afseende å den föregående frågan synes det mig ostridigt, att olika meningar med allt skäl kunde göra sig gällande, då der var ganska tvistigt, till hvilket utskott motionen skulle höra, och hvilken del af motionen, som borde anses vara hufvudsak. Men i den nu föreliggande motionen är uttryckligen begärdt, att Kongl. Maj:t skulle taga i öfvervägande, om och på hvilka vilkor statsbidrag skulle kunna lemnas till sockenbibliotek, och ingen annan framställning alls gjord. Följaktligen är det en förberedande fråga för en statsutgift, och i öfverensstämmelse med den uppfattning, som på senare tider vid remiss gjort sig gällande, synes det mig, som om en sådan fråga borde stanna hos det ständiga utskottet. Jag erinrar mig mycket väl de strider och de olika meningar, som i detta afseende förekommit under Riksdagens tidigare år, men dessa strider hafva likväl fått den utgång, att fråga, som berört ständigt utskotts verksamhet, om också formen endast varit begäran om utredning, remitterats till ständigt utskott, och under sådana förhållanden förefaller det åtminstone mig, som om ett bifall till statsutskottets framställning i det här fallet skulle innebära en bestämd afvikelse från den praxis, som Riksdagen på senare år iakttagit.

Herr von Friesen: Gent emot hvad den förre högt ärade talaren anfört ber jag att få framhålla, att det här gäller fråga om en skrifvelse till Kongl. Maj:t, att Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, »*om* och på hvilka vilkor statsbidrag skulle kunna lemnas till sockenbibliotek och med dem jemförliga boksamlingar». Innan Riksdagen kan hos Kongl. Maj:t begära, att Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande frågan, *om* och på hvilka vilkor statsbidrag kan lemnas till sockenbibliotek och dylika bok-

samlingar, erfordras synbarligen en utredning om sockenbiblioteks och dermed jemförliga boksamlingars natur, om deras värde, om deras förekomst, huru mycket de begagnas m. m. Allt detta synes mig vara undersökningar, som icke tillkomma det utskott, som har att göra med riksstaten, utan ett tillfälligt utskott. Detta ärende synes mig således just genom detta »*om*» höra till samma kategori som det nyss behandlade; och då dertill kommer. att detta ärende nyss i medkammaren remitterats till tillfälligt utskott, ser jag deruti ett ytterligare skäl, herr grefve och talman, att yrka bifall till statsutskottets förslag.

Om återlemnande från statsutskottet af en dit hänvisad motion. (Forts.)

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att angående förevarande memorial yrkats, dels att utskottets hemställan skulle bifallas, dels ock, af friherre *Åkerhielm,* att memorialet skulle läggas till handlingarna med förklarande, att ifrågavarande motion borde af statsutskottet behandlas.

Sedermera gjordes propositioner jemlikt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs statsutskottets sistlidne dag bordlagda memorial n:o 15, med anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr A. Petersson i Påboda m. fl. väckt motion.

Fråga, om en till statsutskottet hänvisad motion bör af annat utskott behandlas.

Friherre Åkerhielm: I den nu föreliggande frågan har en annan åsigt gjort sig gällande i talmanskonferensen, och jag får i öfverensstämmelse med konferensens uppfattning hemställa, att kammaren, med förklarande att nu föreliggande motion bör behandlas af tillfälligt utskott, må lägga memorialet till handlingarna.

Efter härmed slutad öfverläggning lades nu föredragna memorial till handlingarna med förklarande, att ifrågavarande motion borde af tillfälligt utskott behandlas.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 16, med anledning af remiss från kamrarne af motioner angående inrättande af ett statslotteri.

Om återlemnande från statsutskottet af en dit hänvisad motion angående inrättande af ett statslotteri.

Punkten a).

Friherre Åkerhielm: Jag får med afseende å den nu föredragna punkten hemställa, att kammaren måtte finna, att herr Ljungbergs motion bör behandlas af tillfälligt utskott, och, under förutsättning att enahanda uppfattning gör sig gällande i Andra Kammaren, hänvisa motionen till dylikt utskott.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren utskottets i föreliggande punkt gjorda hemställan med förklarande, att ifrågavarande motion vore af beskaffenhet att höra till behandling af tillfälligt utskott.

Vidare beslöt kammaren, på derom gjord proposition, att, om utskottets berörda hemställan äfven vunne Andra Kammarens bifall, hänvisa motionen till ett tillfälligt utskott.

Angående två till statsutskottet hänvisade motioners öfverlemnande till annat utskott.

Punkten b).

Friherre Åkerhielm: Jag hemställer här, att kammaren, med förklarande att de nu föreliggande motionerna böra af tillfälligt utskott behandlas, måtte lägga statsutskottets memorial i denna punkt till handlingarna.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, lades förevarande punkt till handlingarna med förklarande, att ifrågavarande motioner hörde till behandling af tillfälligt utskott.

Angående återlemnande från lagutskottet af en dit hänvisad motion om förslag till en saccharinlag.

Föredrogs lagutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 2, i anledning af Andra Kammarens remiss af herr Sjövalls motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förslag till en saccharinlag.

Friherre Åkerhielm: Jag hemställer, att kammaren, med förklarande att den nu föreliggande motionen bör af tillfälligt utskott behandlas, måtte lägga lagutskottets memorial till handlingarna.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, lades förevarande memorial till handlingarna med förklarande, att ifrågavarande motion vore af beskaffenhet att höra till behandling af tillfälligt utskott.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet de under sammanträdet aflemnade kongl. propositionerna.

Herr talmannen yttrade, att till behandling af tillfälligt utskott hänvisats motionen n:o 27, af herr *Trygger*, i fråga om afskaffande af de s. k. förberedande examina såsom vilkor för rätten att aflägga juridiska examina.

Herr vice talmannen yttrade: Jag tillåter mig hemställa, att kammaren för behandling af herr Tryggers motion, n:o 27, behagade tillsätta ett tillfälligt utskott n:o 2, bestående af 5 ledamöter med 2 suppleanter.

Denna hemställan bifölls.

Herr vice talmannen yttrade vidare: Jag tillåter mig hemställa, att, derest Andra Kammaren i likhet med Första Kammaren finner herr Ljungbergs motion, n:o 21, i fråga om inrättande af statslotteri böra behandlas af tillfälligt utskott, Första Kammaren måtte besluta att remittera sagda motion till kammarens tillfälliga utskott n:o 2.

På gjord proposition beslöts att, vid inträffande af den förutsättning, under hvilken herr Ljungbergs motion hänvisats till ett tillfälligt utskott, motionen skulle behandlas af tillfälliga utskottet n:o 2.

Derefter beslöt kammaren, på framställning af herr talmannen, att val af ledamöter och suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 2 skulle företagas vid kammarens sammanträde nästa lördag.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,48 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.